

הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל
ראש ישיבת טלוז, בעל נתיבות מרדכי

מכתב הערות*

בע"ה - י"ב תשרי, תשכ"א

מע"כ ידינע"ע הגאון מוהר"ר מרדכי סאוויצקי, שליט"א, שלום וברכה נצח!

אחדשה"ט באהבה,

רב תודות עבור גלוייתו. טעם הרמב"ם הרי הוא משום שפסק כרב הונא (ערכין יד, א) דבעין יפה מקדיש והוי כמקדיש אילנות לבד ולא בהדי השדה (רש"י שם), אבל אם יפרש ויאמר שמקדיש רק בהדי השדה גם הרמב"ם מודה להראב"ד (פ"ד מערכין ה"ו, עיי"ש), אבל רואה אני שדעתו דהדר"ג נוטה, דלהראב"ד - וכמו"כ להרמב"ם במפרש להדיא - נפדה רק אגב השדה, וכן היתה דעתי נוטה בזה ובזה יישבתי דברי הרמב"ם מהשגת הראב"ד ע"פ מה שביארתי לחלק בין מקדיש אילנות ואח"כ שדה למקדיש אילנות יחד עם השדה אפי' לרב הונא. ואכמ"ל.

נסתפקתי בכה"ג (=בכהן גדול) שנעשה בע"מ קבוע, אם מחזיר את הרוצח, או דלא אתרבי בכלל עבר ממשיחותו*, ולא דמי לעבר ממשיחותו ואח"כ חטא, דנראה דלהרמב"ם גם בע"מ

* מכתב רבינו זה מוען להגר"מ סאוויצקי זצ"ל, אב"ד בוסטון בעל בריכת ירושלים ועוד, באדיבות משפחת סאוויצקי הרוממה, ובפיענוחו של ידידי, הרב יוסף סאוויצקי שליט"א. בשולי המכתב מתייחס רבינו לעידוד לימוד הש"ס, ומשום ששיחת חולין של ת"ח צריכה לימוד, לא השמטנו זאת. בסיום המאמר צירפנו את סריקת הכת"י. במסגרת ההדרה נוספו מראי מקומות ותודתי נתונה להרב משה אהרן שליט"א.

פרסום המכתב לע"נ אבינו הרב יצחק נתן ב"ר שמואל זאב לוי ז"ל, עורך ספר הזכרון עדות ליוסף [\[להורדה\]](#) לזכרו ולע"נ של הקדוש יוסף דב ב"ר חיים ויסמן הי"ד. ת.נ.צ.ב.ה. דוד לוי.

א). כתב להעיר הרב הראל דביר שליט"א: לכאורה, דחוק לחלק בין גדרי עבר ממשיחותו לעניין החזרת רוצח (משנה מכות ב, ו) לגדרי עבר ממשיחותו לעניין סוג החטאת שמביא על שגגה בדבר שזדונו כרת (משנה הוריות ג, א). והרי בשני המקומות הרמב"ם סתם (פיהמ"ש מכות שם, ואת המשנה בהוריות הביא בהל' שגגות טו, ז), וכמדומה שגם הסברא נותנת לדמותם זה לזה. וכ"כ בקול הרמ"ז (על המשנה במכות שם, ד"ה א' וכו', וכ"כ בשמו בשושנים לדוד, גם הוא על המשנה במכות שם), שעבר ממשיחותו שמחזיר את הרוצח מעיר המקלט, הוא אף במום קבוע.

וציין על כך הרב יוסף סאוויצקי שליט"א: ראה בצפנת פענח (קונטרס השלמה עמוד ל"ד): "ועי' מכות דף י"א דרך גבי בן גרושה אמרינן דמתה כהונה ולא גבי בע"מ ומה דמבואר שם במשנה דכה"ג שעבר מחזיר רוצח ע"ש ברש"י ובהוריות ד' י"ב ע"ב דלא קאי על בע"מ אך בפה"מ לא ס"ל כן אך זה לכ"ע מה דנעשה בע"מ לא אמרינן מתה כהונה משום דהבנים נשארו כהנים ונ"מ לגבי חביתין כמ"ש וכו'". וראה עוד בצ"פ עמ"ס מכות (י"ב ע"א) הקטע השני.

וראה עוד מה שכתב רבינו זצ"ל בקובץ הדרום (חלק יב אות סד) וז"ל: "ויש לעיין בכה"ג בעל מום מה דינו לענין חזרת רוצח לדין דקיי"ל כחכמים דכהן משוח מלחמה אינו מחזיר את הרוצח. וכמו"כ יל"ע אליבא דרי"ש דס"ל דבע"מ פקעו מינ' איסורי כהונה גדולה, אם לדין חזרת רוצח סגי במעלת הגדולה לבד. ואי לא סגי מי נימא דהמום עצמו הוי כמיתה, וכעין מה שמצינו בכי האי גוונא בכה"ג שנמצא חלל דמספקא לן במס' מכות אי מתה כהונה או בטלה כהונה, היאך הדין בנעשה בע"מ אי הוי כמת הכה"ג, וצ"ע".

ובקול תורה (כ"ו) בחידו"ת מהרב משה סולובייצ'יק כתב דלפי המבואר כה"ג שנעשה בע"מ בודאי אינו מחזיר הרוצח שהרי עדיין כה"ג קיים, עיי"ש. ובגבורת יצחק עמ"ס מכות להרב יצחק סורוצקין שליט"א ג"כ נשאר בצ"ע על ספיקו של

קבוע בכלל - בסוף ה' שגגות - ובפיה"מ דמס' מכות, יש לומר דכוונתו למום עובר כמו שפי' שם בתפארת ישראל, האם יש לו להדר"ג איזה גילוי מפורש לזה.

דומני שעצתי למשה החביב, נ"י, שכנראה קבל עצתי, תביא לו רב ברכה ותועלת בלמודו.

ודומני שמטעמים אחרים כבר הגיע העת שגם יוסף החביב, נ"י, יבלע בקרבו ש"ס, רש"י ותוספות, אבל עוד טרם דברתי עמו בזה ובשובו דעתי לעשות כן. אם ידידי הדר"ג מסכים לזה אזי אחשוב שטוב שכת"ר בעצמו ג"כ ידבר עמו בזה על החשיבות הגדולה להרחיב ידיעתו בש"ס. ויתחיל בקרוב ללמוד סדרי מועד, קדשים וטהרות, ובאופן של ליגרא ויהדר ליסבר.

בברכות גמר טוב וחג שמח לו ולכל אשר לו,

מנאי,

המכבדו כרום ערכו,

מרדכי גיפטער

הגר"מ גיפטר. וראה עוד במנ"ח מצוה ת"י מקומץ המנחה.

האוצר ♦ גיליון ס"ח